

141.

Дим. О. Милиев

Български Книжици.

ПОКРЕМЕННО СПИСАНИЕ

на

БЪЛГАРСКО-ТО КНИЖНИНЪ.

УРЕЖДА СЯ

ОТЪ

ДИМИТРИА МУТЪЕВА.

ЧАСТЬ II

МАИНА: КНИЖКА ПРВА.

Съдържание:

- I Житиѣ Свети-Климентово.
- II Цар. на Вѣсточно-Инд. Компаниѣ.
- III Турски Приказни.
- IV Документи за Бл. Прък. Историѣ.
- V Стихотворение.
- VI Български народни пѣсни.
- VII Съвременна лѣтопись.
- Прилага се:
 - VI Чичева Томова Колиба.

БЪЛГАРСКИ-ТИ КНИЖИЦИ:

издаватъ ся два пати въ мѣсѣцъ-тъ
на 5 и 20 число.

Цена-та на годишно-то издание
(24 Книжки) ѣ:

Въ Цариградъ 5 медж. сребрѣни.

По всяко-то Турско 5 $\frac{1}{2}$ м. ср.

Въ Сръбниѣ, Влашко и Молдавиѣ

6 меджид. сребрѣни.

Една-та Книжка сама $\frac{1}{2}$ м. среб.

№ 9.

ЦАРИГРАДЪ — ГАЛАТА

Въ Книгопечатницѣ-тъ на Д. Цанкова и Б. Миркова.

1858.

ИЗВѢСТИЕ.

Читатели-ты ся молихть да имхть снисхождение за дѣто не излизхть Книжици-ти на отредено-то си врѣмя. Причина-та ꙗе че главный-тъ имъ уредникъ. отсѣхтствува за два мѣсяца отъ Цариградъ.

У двѣ Книжки наредъ извѣстѣвахмы и молихмы настоятели-ти, които ся намирахть вънъ отъ Цариградъ, да сторихть добръ дѣло проводихть по скоро имена-та на спомоществователи-ти както за Книжици-ти така и за Книжничѣ-тѣ. И това ся искаше, за да може да се вхисти у свршеніе-то на пръвѣ-тѣ часть отъ Книжици-ти билинцѣ-тѣ отъ смѣтки-ты на Българскѣ-тѣ Книжничѣ и имена-та на спомоществователи-ти. До сега като не ся испроводихъ тѣзи имена нити отъ едно мѣсто, прѣва-та часть на Книжици-ты оставхъ безъ имена-та на спомоществователи-ты и безъ билинцѣ-тѣ на смѣтки-ты, а оставахмы въ надѣждѣ дано исплѣнемъ това обрѣчаніе у девѣ-тѣ-тѣ или десѣтѣ-тѣ Книжкѣ.

Б. Д. Главно-то Настоятелство на Българ. Книжничѣ има си печать, и все, що ся дава отъ стражѣ-тѣ му - было записъ или книжѣ - ще носи должный печать. Безъ тоѣ печать всичко дадено отъ стражѣ-тѣ му чѣте ся незаконно.



БЛЪГАРСКИ КНИЖИЦИ
ПОВРЕМЕННО СПИСАНИЕ
на
БЛЪГАРСКО-ТО КНИЖНИКЪ.

Урежда се
отъ
ДИМИТРИНА МУТЬЕВА.

ЧАСТЬ II.



ЦАРИГРАДЪ — ГАЛАТА

Въ Книгопечатницѣ-тъ на Д. Цанкова и Б. Миркова.

1858.

8/
8812

898
ОБРАЗЦОВИ ПЕЧАТНИЦИ
Г. ДИМИТРИЙ ПЕТРОВ
БИБЛИОТЕКА

Книжка прегледава и удобрена отъ царска-та ценсура за да ся печята.



Блазгарскы Книжици.

ЧАСТЬ II.

1858. МАИНА.

КНИЖКА ПРЪВА.

ЖИТИЕ СВЕТИ-КЛИМЕНТОВО.

(Вижь Книж. № 7, страницъ 194.)

Тие отидоха у единъ страннолюбивъ човекъ, а той имаше только единъ сынъ на цветуща возрастъ; но, що только влегоха странници-те въ къща-та, той часъ момче-то се престапи отъ овой светъ. Какво беше отчаяние-то и лютина-та на баща-та отъ едно такво внезапно прегорко приключение всекой можетъ да разумеетъ. Много досадуваше той на самага себе защо приима у себе странници-те, кой-то, онъ мислеше, да се волшебници (магепсници), и желаятъ да се утѣшаваетъ со човечка смърть. Той вѣкъ беше готовъ да ѝ предае на воински рѣзи за да ѝ мѣчить и накажетъ; и тые сами душевно страдаха и се ядосуваха не по-

мало отъ татко-то; Но после възложиха упованіе на вера-та, за
коя-то все е възможен он намисліе да прибегнатъ конъ молитва-та. Ка-
то утишіе силній-отъ гнѣвъ на домакинъ-отъ, кротко му велеа:
човече Божій, мие не смс волшебници, напротивъ мие предаваме на
проклятіе тие, що се занимаваеъ со волшебство, мие служиме истинно-
му Богу, кой-то страшенъ е и за стражари-те адови, и со едно воз-
ваніе вратъаъ животъ-та на четиредневній мъртовецъ. И така, а-
ко мислишъ ти мие да сме причина на синова-та смъртъ, биди
миренъ; се надееме да му даруваъ Господъ животъ. Тога тие се
помолиа надъ дете-то и Господъ, пощо чу молитва-та имъ, воскре-
се мъртвій-отъ. Обрадованній-отъ отецъ падна предъ нози-те имъ
и молеше имъ се да му простатъ безвременній-отъ гнѣвъ, и за да
возблагодаритъ пѣтници-те за нихно-то благодарѣніе имъ даваше
все-те свое имущество. Но тие бидеещи удовлетворенни отъ вѣ-
ра-та негова, пріяха отъ негово-то приношеніе толко, колко имъ
беше потребно на пѣтъ, и отидоа конъ Дунавъ, бидеещи испра-
тени со голема честь. И кога дойдоа до тая велика река не се у-
плашіе отъ бученъе-то и глубина-та на бързи-те е води, но свързаа
три дърва со липови коруби, и препливаа съ ними бурній-отъ потокъ,
съ помощъ Божія. Така они достигнаа до славній-отъ Белградъ,
що е на Дунавъ, и се явіа на тамошній-отъ правитель Бритокану,
а онъ заблагорасуди да ги пуштитъ до Бориса Князь-отъ Боггар-
скій, защо знаеше, що той жедуваеъ за такви човеци. Нихъ Бо-
рисъ и прима со велика честь, тога они му раскажаха вси-те А-
постолски свои подвиги, и князь-отъ, пощо имъ даде свещенниче-
ски облеченія, имъ позволи да сакаеъ все, що имъ е нужно, за
да можатъ спокойно, безъ да имаеъ некое попеченіе, да се зани-
маваеъ со Божественни работи. Самъ Борисъ любеше да се раз-
говаратъ съ ними и да слушатъ отъ нихъ древни повѣствованія за
житія-та на светіц-те. Вси-те велможи и други богати люди, що беа

при Бориса, доходеа у светий-те, како деца при учители, за да прашаеъ за пактъ-отъ на спасеніе-то; и секой отъ нихъ искаше да иматъ нихъ у себе дома, защо верувае, що где они се находайтъ тамъ, и Самъ Господъ е; но светий-те не се решавае да ходайтъ въ частни къщи безъ позволеніе на Боголюбивий-отъ князь. Така единъ отъ велможи-те нарицаемий Ехацъ, иска позволеніе да прииметъ священнаго Климента съ преподобнаго Наума, и князь-отъ усердно на тоа ся согласи. Другий нѣкой велможа именемъ Изяславъ, прія Ангеларія, но помалу време той святій мжжъ се сконча и предаде свой-отъ духъ на Ангели-те. Климентъ и Наумъ останаа у Ехаца, и много по голема полза му приносеа тие нему съ духовни-те свои дарове, нежели той нийъ со телесни-те дарове, що приимае тие въ домъ-отъ неговъ. А князь-отъ Михаилъ, сакаещи, по внушенію Божіе, да доставитъ на преподобни-те мжжи вси-те средства за исполнуваньє-то на дѣла-та Божіи, отдели все-та область. Кутмичевишка, и кладе начальникъ надъ нея некого Довета, и нему поручи Климента, или по добре да реча, сдного другому поручи, взаимно да си помагаеъ. Климентъ пратеъ би да проповѣдуватъ слово-то Божіе во оваа область, и Михаилъ му даде въ даръ три-те свои дворци (палати), що беа въ Дюклеа, и нѣколко села около Охритъ и Главиница.

СВЕТИТЕЛСКИ-ТЕ ПОДВИГИ НА КЛИМЕНТА ВЪ БОЛГАРІЯ.

Климентъ не толко не се превознесе отъ царски-те милости: но еще како со всемъ да беше не служилъ Христу, приима той тие почести за начяло на свои-те подвиги во проповедуваньє-то, и все-та грижа негова буше за да исполнитъ надежди-те князови. Велегласно начна той да проповѣдуватъ слово-то Божіе на язичници-те, излагаещи понятія-та за спасителни-те заповеди и дог-

мати въ прости и доступны за секого беседи, и стараваещи се да имъ внушить що, како благочестива-та животъ безъ здраво ученіе е мъртва въ сущность-та си, така исто и ученіе-то безъ добра животъ, не приводитъ въ вѣчна животъ. Во всекоя енорія имаше той по неколку избрани мѣжи, и такви во вси-те области имаше той повече отъ три хиляди, и нимъ най повеке имъ раскриваше тайни-те на священно-то Писаніе. » Насъ смиренни и недостойни (говорить неговій-отъ всекогашній ученикъ, кому-то име-то ми незнаеме,)» по благоутробіе-то свое повеке не возлюби отъ други-те, и за тоа, во всекое време мы се находехме при него и забележувахме все тоа, що правеше и учеше. Никогаш мие не го видоухме да седиць празень, а напротивъ или учеше дѣца и то различно, на едни имъ кажувахе да читать, а на други имъ обяенувахе писанно-то, или се предаваше на молитва, и не толко деня, но и нотья, се занимаваше со чтеніе, или пишеше книги а по некогашъ во едно време две работи правеше, се занимаваше со писмо и учеше деца-та некая наука, защо той знаеше, що празность-та учить на всякое зло. Отъ тоа негови-те ученици беа пай превосходни отъ вси-те какъ со житіе-то, така и со ученіе-то; отъ нихъ се определяе чтеци, инодіакони, діакони презвитери (свещенници). Во всекоя епархія дѣла-та се поручавае на триста отъ негови-те ученици, кои безъ да земать заплата, и сами не даваа никаква дань на князь-тъ, но служеа Богу и Нему да отдавать долгъ беа определени: лакви беа седмгодишни-те дѣйствія Климентови. »

Осма-та година на негово-то учителство би послѣдна година за животъ-та на Михаила Бориса, освещенній-отъ князь Бугарскій. По него князь се учини синъ му Владимиръ, кой-то по четири години се сконча. Наследникъ на княжество-то остана братъ му Симеонъ, кой-то пѣрвый ся нарече царь Бугарскій. Бидеещи родень отъ Михаила по негово-то подобіе, сохрани онъ неизмѣнна и душевна-та

негова доброта; онъ со вси-те бѣше простъ и благосклоненъ, а особен-но съ тие, що ся отличувае со добри нрави; поминуваше животъ исто Христіанска, при таква-та вера, него го жежеше велика ревностъ за църковь-та Божія; съ той начинъ дополни той тоа, що беще останало не довършено послѣ татка му, усили проповѣдуванье то на слово-то Божіе, построи вездѣ църкви и така утвърди Православіе-то, и на законъ-отъ Божіи отвори широкъ пѣтъ.

Кога слава-та за висока-та дородѣтель Климентова, коя-то го возвиши поветье, отколи що мислеше самъ той, дойде до царь-отъ Синеопа, тога той повика у себе св. Климента, и, кога се разговори съ него, ощути освещеніе даже отъ вѣнчаній-отъ му видѣ, защото лико-то на светого Климента внушаваше конъ него неволно уважение, много говори съ него благочестивій-отъ царь за просвѣтуванье-то на Болгарія, и го ублажаваме свое-то царство, въ кое-то се дарува нему такво добро отъ Бога. После тоа Климентъ, коего вси-те го почитае како отца и мислеа да е угодно Богу все тоа що правеа за него, со общо согласіе го учинія епископъ на Дребицка-та и Величка-та епархія, и така онъ би първъ епископъ отъ Бугарскій народъ. Климентъ гледаше на високо-то свое достоинство, какъ на духовна лестница, коя-то го возвишуваше конъ Бога, и конъ първи-те трудове присовокупи еще много по големи. Като виде, що народъ-отъ на тая областъ со всемъ незнаеть слово-то Божіе, той устрои благочиние и украси църкви-те, и не даваще сонъ на очите си, зашто въ попеченіе-то збі народ-отъ находеше за себе пища; всекога поучаваше всекога у-строяваше изгоняваше невѣжество-то, и беше за вси-те все, спроти нужда-та на секого, научяваше клиръ отъ на църковно-то благоу-строичество на все що се относеше до псалмопѣнія-та и молитви-те, така що клирици-те на негова-та паства никому не уступавае въ знаніе-то на църковна-та служба, и освень тоа бежа отъ вси-те по

добродѣтели. Въ народъ, до тога невѣжественъ и можеме да речеме скотоподобенъ, просвѣщаваше умове-те и утвърждаваше вѣра-та на правото служеніе христіанско; но като питаеше всекого съ духовно слово, съ той истинній хлѣбъ жизни, се грижеше и за тие що имаа нужда за тѣлесна храна, за да бидеть подражателъ Христу во всещо, така той беше отецъ на сираци-те и вдовици-те; врата-та негова всекогашъ беше отворена на бедни-те и странници-те.

За образецъ (урнекъ) на житіе-то си приима той учитель-отъ си Великадо Методія, и, како некой искусній живописецъ пощо прія житіе-то негово и дѣянія-та, тицателно се стараваше споредъ него да изобразить себе си, защо отъ ранни лета последува по него и виде со свои очи все, що правеше неговій-отъ блаженъ учитель. Понеже знаеше грубость-та на народъ-тъ и гледане, що много болгарски свещенници умееа толко да читаеть, безъ да проумеваеть грѣчки-те съчиненія, а пакъ на болгарски немаше поучителни слова, той взе мерки за да разрушить преграда-та на невѣжество-то, и сочини на вси-те празници поучителни слова, прости и ясни, кои-то беа вразумительни за най простій-отъ бугаринъ: съ поучителни речи како со млеко питаеше той души-те на по слаби-те, кои-то не беа еще въ состояніе да приимаеть по кренка пища, и беше другъ Павелъ за други-те Коринѳяни — Бугари. Тайна-та мисль на празници-те Христови, наметъ-та Богородичина, коя-то многократно се совершавать, похвали на Крестителя Іонна, Пророци-те и Апостоли-те, подвиги-те мученици-те, всичко тоа можешъ да найдешъ на бугарскій азикъ во творенія-та Климентови, напишани во слава, на Божии-те светии, кои-то созърцаваещи ѿ да можеме мие да се возвишме камъ того, що приобщи насъ со себе чрезъ своя-та кровь; тамъ (во творенія-та Климентови) ще найдешъ и правила жизни и дѣянія на преподобни-те отци, и ревнители на безплотно-то житіе, и свещени петии въ честь на светии-те,

ЦАРСТВО НА ВЪСТОЧНО - ИНДІЙСКЖ-ТЖ КОМПАНИИЖ.

Буна-та, коя-то отъ годинѣ насѣмъ ся е подвигнула у Индіи, захваща духове-ты на всички читатели на политическы-ты листове, има-ще мнозина любопытны, кои-то желаютъ да знайтъ какъ е сполучила Англія да усвои тѣхъ богатѣ земѣ. За удовлетвореніе на тѣхно-то любопытство прѣдлагаме имъ слѣдующы-ты рядове.

Дрѣжава-та на вѣсточно - индіи-скж-тж компани-ѣ какъ е станула, то е едно отъ най голѣмы-ты чудеса въ исторіи-тж. Римско-то царство въ найголѣмж-тж си силѣ нѣмаше повече отъ 120 милиона душъ, па при все това на това царство трѣбовало триста годинѣ за да порасте до толкова; а сборъ отъ нѣколко англичанскы трѣговцы усвоихъ царство, кое-то ся простира отъ Хымалайскы-ты планины до нусъ коморинѣ откамъ Западъ отъ р. Индъ на Вѣстокъ до р. Гангъ, и брои 150 милиона душъ, отъ кои-то едни сж направо подѣ власть на компани-ѣ-тж, а друзы подѣ особенны князове, кои-то плащатъ данѣкъ на компани-ѣ-тж. И надѣ това широко царство владѣйтъ нѣколко трѣговцы, кои-то сѣдять въ Лондонѣ на 10,000 англичанскы миль далечъ отъ него.

Европѣ пръвѣ пѣтъ разбрала за тѣхъ прѣбогатѣ земѣ изъ Аріановж-тж исторіи за воеванія-та на Александра Великий въ Индіи. Индіане-ти и днесъ сж такыва, каквы-то гы е описалъ тогава Аріанѣ; тѣхкоснагы и мургави; повече-то, казва, поминувать-ся съ растѣнія, а и днесъ на много индіи-скы племена вѣра-та недопуша да ядятъ мясо; още тогава той споменува, какъ были по-

дѣлени на касты (рядове), и священники-ти имъ имали голѣмъ власть и какъ съ мрътвый мѣжъ горили и женѣ му живѣ.

Едва въ Хый вѣкъ по Христа мюсюмане-ти начинѣхъ да удрать на Индіѣ — богатство-то на тѣхъ земѣхъ и несъгласіе-то на много-то ѣ князове мамахъ и приканвахъ ты тамъ. Найсѣтнѣ въ XVIый вѣкъ основа ся царство-то на великий Моголь въ Агрѣ, и столица-та му испослѣ ся прѣнесе въ Делхы — градъ, за кой-то въ нѣсгоящѣ-тѣ бунѣ станѣхъ много думы.

Въ 1599 лѣто въ Лондонѣ ся договорихъ нѣколѣцина трговци та направихъ едно другарство съ влогъ 60,000 фунты стерлинги за трговуваніе въ Источнѣ Индіѣ и попросихъ отъ царицѣ Елисаветѣ привилегіѣ, коя-то имъ ся и даде. Това другарство добы имя : » The Governor and Company of Merchants of London, trading into the East - Indies. » Правица-та имъ ся даде само за нѣколко годинѣ, и кога-то изминяше опрѣдѣленно-то вѣрмя, трѣбувало да молятъ да ся поднови. А понеже това другарство, като зѣ да работи, приносяше особены ползы, то му ся давахъ и повече правицы всякога, кога ся подновявахѣ привилегіѣ-та. Въ 1783 л. Питѣ стѣсни правицы-ты на това другарство като присвой на правителство-то главно-то управленіе на политическы-ты и финансовы-ты работы на Индіѣскѣ-тѣ компаниѣхъ. Това было много потребно, зачто-то работы-ты на тѣхъ компаниѣхъ были толкова много и сильны, что-то за страхъ было да не стане дряжавѣ у дряжавѣ. У Министерство-то ся постави за управленіе на Индіѣскѣ-тѣ компаниѣхъ начялство подъ названіе: » Board of control for indian affairs », и оттогава то има на рѣцѣ индійскы-ты работы.

Въ прѣвы-ты години другари-ти, види ся, не сѣ имали голѣми ползы, какъ-то испослѣ, нѣ все пакъ сѣ печалили, зачто-то оше въ прѣвы-ты години на XVII-ый вѣкъ искало да стане ново другарство за трговниѣхъ въ Индіѣхъ. Това ново другарство на ско-

ро ся сбра съ друго-то. Въ сѣще-то врѣмя насѣлихъ ся въ Индіѣхъ посѣленія: едно на Явѣ, и друго на западный брѣгъ суратскій въ царство-то на великій Моголъ, нѣ и двѣ-тѣ не бѣхъ друго, освѣнь едны факторіи, мѣста за стоваряніе стоки и за тръговуваніе. За малко годинѣ обаче ничто не станѣ отъ тѣхъ двѣ посѣлѣнія, та едва въ 1640 л. компанія-та добы отъ Карнатичкый князь дозволеніе да може да купи земи близу до Португалскѣхъ-тѣхъ факторіѣхъ на Св. Тома и да направи тамъ посѣленіе. Така ся основа градъ Мадрасъ и тврѣдина Св. Георгій. —

Оттогава особено брьзо порасте сѣла-та и богатство-то на Источнѣхъ-тѣхъ компаніѣхъ, и нейни-ти трудове и работы толкова ся вдражихъ народу, а и на дръжявѣхъ-тѣхъ отворихъ толкова великы надѣжды, что-то по 20 годинѣ Карлъ II, Англичанскый царь, поклони й островъ и градъ Бомбай кой-то бѣше му ся паднѣлъ отъ Португаліѣхъ въ насѣдѣе съ женѣ му Екатеринѣхъ Браганскѣхъ. Компанія-та разбрала колко чини посѣленіе-то въ Бенгаліѣхъ, гдѣ-то вече имали свои факторіи Португалци-ти, Французи-ти и Холандци-ти, и тя тамъ направи посѣленіе при градъ Хугліѣхъ край рѣкѣхъ-тѣхъ, коя-то е утокъ на рѣкѣхъ Гангъ. Нѣ врьху това станѣлы прѣшпирни, и Англичяне-ти, коѣ-то лесно ся вдавать кога видятъ, че нѣма что да сторятъ, оттеглили ся оттамъ и прѣсѣлили ся на доду изъ рѣкѣхъ-тѣхъ при село Чутанутіѣхъ. И тамъ обаче не бѣхъ уздравени доклѣ въ 1698 л. великій Моголъ имъ даде земіѣхъ-тѣхъ, гдѣ-то имъ бѣше факторія-та, да е тѣхна, а тѣхъ за това да му плащѣть по нѣчто данѣкъ. Като сполучихъ това тѣхъ изградихъ тврѣдинѣхъ Виліамъ, а подъ крыло на тѣхъ тврѣдинѣхъ на скоро стѣхъ и процвѣтъ Кадкута, както и Мадрасъ подъ отбранѣхъ отъ топове-ты на тврѣдинѣхъ Св. Георгій. Освѣнь тѣхъ три главны свръталища: Мадрасъ, Бомбаи и Калкута, компанія-та направи свръталище Тегнепатамъ на край Короманделско море,

купи земѣхъ за градъ Св. Давидъ и измежду тѣхъ сръды на своѣхъ-тѣхъ силѣхъ утвърди живѣхъ свръзкѣхъ на море. Въ онова врѣмя управители въ Англіѣхъ като да ся бояли още нѣчто отъ това, ако бы ся усръдоточила сила-та у едни рѣцѣхъ, за то въ три-ты главны градове, наречены президентства, намѣстили за управители по единъ прѣдсѣдатель съ съвѣтъ отъ 9—12 членове, кои-то ся отряждали въ Англіѣхъ.

Нѣ тогава власть-та на Индійскѣхъ-тѣхъ компаниѣхъ не ся простираше по-нататѣхъ отъ до колко-то можяхъ да гонять топови-ти отъ твърдинѣхъ-тѣхъ. А и войски въ твърдины-ты нѣмаше повече отъ колко-то трѣбувало да ся брани тръговія-та и да ся спомага на Индіянцы-ты, кои-то ся насѣлявахъ около твърдинѣхъ-тѣхъ. Колко-то войсчицѣхъ имало, все было изъ Европѣхъ. Нѣ у неѣхъ на драго сръдце прибирали и добръ заплащали попѣгнѣхъ-ты войници на всичкы Европейскы народы, кои-то тамъ тръговували, а особено наймного записвали ся за войници Топаси, сынове отъ бащи Европейцы, а отъ майкы Индіянки.

Съ така малко войсчицѣхъ компаниѣ-та не могла да мысли ни въ 1742 л. да усвоява земи, а още за да ся брани калкутскый прѣдсѣдатель сѣщѣхъ-тѣхъ годинѣхъ ископа около града »маратскый ровъ», зачто-то Индіяци-ти, что бѣхъ ся засѣлили тамъ, бояли ся отъ Бенгалскы-ты Набабы, на кои-то не было драго да глѣдять какъ ся подвигать англичанскы посѣленія.

Компаниѣ-та пръвѣхъ пѣть начина да воюва въ 1744 л. кога-то пламнѣхъ войнѣхъ между Англіѣхъ и Франціѣхъ. Французи-ти тогава имѣхъ двѣ президентства: Ил-де — Франсъ, или Мавриціевый островъ, и Пондишери край короманделско море. И въ двѣ-тѣхъ президентства имало врьдны президенты, у прьво-то Ла-Бурдоней у второ-то — Диплей. Нѣ тѣхъ два президента завиждали си единъ другиму, а това было слуга за Англичане-ты; зачто-то

Французи-ти, така расподѣлени, не можяхъ, както трѣбува, да имъ ся опиряхъ.

Ла - Будоней потегли флотж-тж и при твърдинж Св. Давидъ удари ся съ англичанскы-ты корабы. Нѣ отъ тоя бой никой не получи ничто, зачто-то флоты-ты ся оттеглихъ всяка една къмъ себе. Ла Бурдоней отиде у Пондишери да ище помощь отъ Диплея, послѣ въ 1746 л. пакъ удари на Мадрасъ и накара войскж-тж отъ нѣколко стѣтины, что была вжтрѣ, да ся прѣдаде. Тогавя ся договорихъ да ся врыне Мадрасъ на Англичяны-ты, ако платять за него 440,000 фунты стерлингы. Ла - Бурдоней яви това Диплею и помоли го да глѣда тоя договоръ, зачто-то той самъ отива оттамъ да ся бие по другы мѣста. Диплей намѣри sluка да направи пакость Ла - Бурдоней, кому-то завидаше; събралъ съвѣтъ и чрѣзъ него унищожилъ договора, а Мадрасчяны-ты подѣ стражжъ оправилъ въ Пондишери. Измежду тѣхъ мнозина побѣгнжли въ твърдинж Св. Давидъ, а между побѣгнжлы-ты былъ и търговскый единъ писарь Кливъ, испослѣ Лордъ Кливъ, кой-то основа Англичянско-то могъщество въ Индіѣ. Съ Ахенскый миръ свръши ся и въ Индіѣ война-та и Англичяне-ти dobyли пакъ Мадрасъ.

Диплей въ желаніе-то си да расте французска-та търговска компанія въ Индіѣ, истина, не могълъ явно да работи противъ Англичяны-ты, нѣ все пакъ глѣдалъ какъ да ги повреди; а за това наскоро му ся паднала sluка кога-то двама Набаба (индіѣскы вѣзнове) начали да ся карать за аркотскый или карнатичкый прѣстолъ. на Раджи - Саиб и помагали Французи-ти а на Мехмед-Али Англичяне-ти. Въ тѣжъ борбж Англичяне-ти изгубили, зачто-то Диплей така ягко и вѣщо ся упижъ, что-то Саибъ усвоилъ цѣлж Карнатикж, а съ това Фрѣнцузи-ти dobyли голѣмж власть въ тѣжъ земѣ, коя-то е по-голѣма и отъ самж Франціѣ. Мехмед-Али побѣгнжлъ у Трихынополь, гдѣ-то го обыколили непріятелѣ; съ

него имало малко Англичяны и вече всякой мислиль, че не щѣ може да ся удрѣжи, и ако да земяхъ Французи-ти и това мѣсто, то щяхъ да ся оправять право камъ Мадрасъ. Кливъ, тогава вече капитанъ, попытанъ что да ся прави, отговориль, че трѣбува да ся удари на главно-то мѣсто Аркотъ и така да ся отвѣдѣжтъ не-пріатели-ти отъ Трихынополь. Кливъ поставенъ да управлява войска-тъ наистинѣ прѣвзялъ главно-то мѣсто. Трихынополь ся удрѣжаль, зачто-то Саибъ ся вратиль на помощь на свое-то мѣсто, Нѣ сега съ единъ шибъ войницы трѣбувало да ся бранять всрѣдъ непріателскъ земѣхъ отъ великы-ты силы на господа-ры-ты й. Тука Кливъ ималь слѣдѣя да покаже особено воинишко-то си искусство, и отбрана-та на мѣсто Аркотъ всякога ще бѣде зеленъ листь въ вѣнеца на воинишкѣ-тъ славѣ Англичянскѣ. Тука трѣбова да ся спомене за голѣмѣ-тъ разликъ измежду тогавашны-ты и сегашны-ты Сипаи: Тогава Индіяне-ти были за чудо вѣрни на Англичяны-ты и обѣщали ги. Кога-то у Аркотъ храна не остаяше, Сипаи-ти дохождали при Клива та го молили да имъ допусти, какво-то свои-ти оброцы орисъ да давать на Европейскы-ты войницы, на кои-то трѣбувало повече нежели тѣмъ, а за тѣхъ — Сипаи-ты — стига и чорба-та отъ ориза. Такыя примѣры има много въ исторіа-та на индійскѣ-тъ войнѣ, и по това види ся, че много ще да сѣхъ теглили, та оттова сега вси Индіанци руки-хъ и скоки-хъ на кракъ.

Пятдесятъ и три дни Саибъ билъ Аркотъ и ся мѣчилъ да го усвои. Искаль дори и да подкупи Клива съ много пары за да му прѣдаде града. Нѣ тоя юнакъ нито го поглѣднѣ. Найсѣтнѣ Раджа-Саибъ ся отгѣгиль. Тогава Кливъ ся ослободиль. Отъ Мадрасъ му стигнѣла помощь и единъ маратскый князь, пріатель Мехмедъ-Аліевъ, кой-то испрѣво немариль, привель на Англичянскый началникъ много индійскы конницы, и така задружно ударили на непріателя,

кой-то бѣгалъ за да ся сдружи съ Французы-ты при Трихынополѣ. Нѣ тамъ Саибъ и погынѣ, та така останѣ само Мехмедъ — Али, кой-то искаше прѣстола.

Съ тыя войны компанія-та истина нѣ припечяли земи, нѣ власть-тѣ ѣ връху работы-ты на индійскы-ты князове ся усилила. Най голѣма-та полза отъ тѣхъ войнѣ бѣ това, че Синаи-ти и Топаси-ти ся показахѣ, какъ могатъ да бѣдѣтъ добри войници, та компанія-та настанѣ да уряди рядовнѣ войскѣ отъ Индіянци. Кливъ, кой-то ся бѣ вратилъ въ Европѣ за здравіе-то си, възврънѣ ся въ Индіѣ 1756 л. като управитель на твърдинѣ Св. Давидъ; и въ тоя сѣщій день (20 Іунія) кога-то влѣзе Кливъ въ твърдинѣ-тѣ Бенгалскій Набабъ Савраджа ударилъ на твърдинѣ Веліамъ при Калкутѣ и ѣ усвоилъ, заедно съ Калкутѣ.

Прѣзъ Августа испратихѣ за въ Калкутѣ войска подъ начальство на Клива. Войска-та набрѣзо ся прѣвезе изъ Мадрасъ и Кливъ прѣвзя твърдинѣ Виліамъ и послѣ трыгнѣ да подири Савраджѣ; сръщнѣлъ го, разбилъ го и по волѣ-тѣ си направилъ миръ. Тоя миръ былъ добъръ за компаніѣ-тѣ нѣ малко траѣлъ, зачто-то Набабъ-тѣ посраменъ глѣдалъ да си отмъсти на Англичаны-ты. Кливъ вторый пѣтъ съсипалъ Савраджѣ при Плессѣ така, что-то му довършилъ власть-тѣ въ Бенгаліѣ, компанія-та безъ да мысли за да влада тѣхъ великѣ земѣ постави за господаръ на Бенгаліѣ Мир — Джафѣра, едного отъ войводи-ты на прогоненый Набабъ, и съ това още повече утвърди власть-тѣ си у Бенгаліѣ, Орисѣ и Бахарѣ. Наскоро ся позна, че отъ такъво расподѣленіе на власть-тѣ, работы-ты изново щѣтъ ся побръкати; за това махнѣхѣ нарѣчи-цѣри па компанія-та поѣла сама тѣхъ земѣ съ 50 мил. жители, земѣ плодороднѣ и отъ Египетъ. Това е сѣщо-то начало на силѣ-тѣ на компаніѣ-тѣ, зачто-то съ това добы правдинѣ, каквѣ-то имѣтъ индійскы-ти князове, на кой-то по индійскы-ты закони пада ся

земя-та, та по това вси жители, кои-то сж въ земѣх-тѣ плащати имъ закупъ, кое-то е сжщо-то, что-то у други земли наричатъ данѣхъ. Отъ това компанія-та начнѣ да добывѣ голѣмы имотъ и изъ Индіѣхъ взя испослѣ да го прѣноси и въ Англіѣхъ.

Въ всички испослѣ войны, за кои-то стѣбове-ти на тоя листъ не ни допущатъ да ся простираме и да споменуваме, компанія-та всякога излазила на главѣхъ. Варенъ Хастингъ, лордъ Велеслей и братъ му Артуръ Велеслей (исполѣ херцогъ Веллингтонъ), ти сж, на кои-то компанія-та благодари за увеличеніе-то на силѣх-тѣ си.

Компанія-та ся дръжала за омразнѣхъ и неправеднѣхъ единъ политикъ да свои чюжды земли, нѣ пакъ тая политика е была нужна за да ся дръжи компанія-та. Тя ни докарва на умъ думы-ты на единъ французинъ, кога-то Петръ Великий като гядалѣ гроба на Херцогъ Ришелье въ Паризъ рѣхъ: » Великий министе! да бы былъ още живѣ, далъ быхъ ти половинѣх-тѣ отъ царство-то си, само да ся научишъ отъ тебе какъ да владамъ на другѣх-тѣ половинѣхъ.» На тия думы французинъ-тѣ полегка рѣхъ: » Ако бы му далъ единѣх-тѣ половинѣхъ, много врѣмя не бы ти останѣла и друга-та половина.»

За това ся дръжала и компанія-та, кога-то усвоявала земли. Кога надвѣяше на нѣкой съсѣденъ князь, зимала му половинѣхъ отъ земѣх-тѣхъ му, да ѣхъ владиѣхъ, а другѣх-тѣхъ половинѣхъ му оставяла, какво-то да може отъ неѣхъ да плащѣхъ на войскѣх-тѣхъ, коиѣх-то ще дава на помощь на компаніѣх-тѣхъ, и да прибира въ земѣх-тѣхъ си посланникъ отъ компаніѣх-тѣхъ. Това нѣчто ни единъ князь немогълъ много врѣмя да понесе, а това и трѣбувало на компанія-та. Кога-то ся случяше така да ся заплетѣхъ работы-ты измежду нѣкой князь и компанія-та, та стигне до буня или до бой, компанія-та рѣхъ: » Князь-тѣ не умѣе да управлява и негови-ти подданныици

желайтъ да ги управлявать така, както и Англичяне-ти управля-
вать другъ-тъ половинохъ. » По това на князя опрѣдѣлявахъ пенсій
(лефе) и то толкова голѣмъ, что-то и дружи-ти князове земяхъ
да искать да сж подъ лефе та да сж безъ грижи. Съ тѣхъ хитра
мѣрка да присвоявать по половинохъ-тъ отъ обладаны-ты земи а
послѣ и другъ-тъ половинохъ Англичяне-ти много добрѣ сполучихъ
да шокорять и посвоятъ цѣлѣ Индіѣ безъ крѣвнинъ. Зачто-то ако
быхъ рѣкли изеднѣжъ да усвояхъ цѣлѣ земей-тъ и да довършять
тамошны-ты князове, то съ това быхъ направили да ся сговорѣтъ
вси князове индійскы и да имъ ся опрѣтъ.

Колчимъ индійскы-ти князове ся скарахъ помежду си и дви-
гняхъ бой единъ възъ другой, или ся подвигнаше буна, или ся про-
мѣниаше князь у нѣкоихъ непокоренъ още земей, компанія-та всяко
га щяше ся намѣси да помогне или да отбрани еднѣ-тъ стра-
нѣ, и кому-то помогнаше натураше испослѣ посланникъ и всѣ-
дѣ искаше да показва, че нейна-та сила е най ягка въ Индіѣ.
Князь, прогоненъ отъ народа, можаше наздраво да ся ослони на
компаній-тъ, коя-то го възвръщаше на прѣстола му, нѣ за това
той трѣбуваше да прибере нейнъ посланникъ да дава на помощь
войска и всякаквы други трѣговскы ползы.

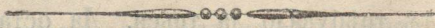
Индійска-та компанія колко-то крачила напрѣдъ припѣждавала
ся да крачи още напрѣдъ, колко-то повече войскы добывала, тол-
кова повече работѣ трѣбувало да трѣси. Да остане вече да миру-
ва не ѝ износяше: и така паднѣ въ погрѣшки, въ кои-то сж ис-
падали и много други владѣтели, кои-то трѣсили само да усвоя-
вать чужды земи. Наистинѣ въ Индіѣ не усвоявахъ тыя земи за
славъ. Може - бы по нѣкой си гувернеръ да е работилъ нѣчто и
за слава; нѣ тя не е основата на величинѣ-тъ на царство-то на
индийскѣ-тъ компаній, а повече отъ тамошны-ты земи усвоили,
зачто-то нѣмали друго - яче что да сторать. Днесъ кога ся побу-

ни цѣла Бенгалска-та войска, Англичяне-ти утрьжно съгладватъ какъ не имъ достига потрѣбно-то да дръжатъ такъвъ една голѣма земѣ.

Какъ-то что е индѣйскый слогу за много послушенъ на Господаря и на бой и на ловъ, па и на свои-ти другары напада, такъвъ е и индѣйскый войникъ нъ на противъ такъвъ е сжщо и кога ся ядоса съ страшно-то си оружѣ ся поврьне на оногова, кой-то го е опитомилъ.

Англія трѣбува да смири бунж-тж въ Индіѣ и ще да ѣк смири; зачто-то ако изгуби Англія въ Индіѣ голѣма бѣда бы была за Европж и за цѣлый свѣтъ. Нъ доклъ постигне Англія да умири Индіѣ има да потегли много мжкы и нѣма никога да забурави наукж-тж, что научи сега явно отъ днешнж-тж бунж въ Индіѣ.

I. Г.



ТУРСКИ ПРИКАЗКИ¹⁾

На Вѣстокъ ся іе родила приказка-та, на Вѣстокъ іе пораст-
нѣла и разцвѣнала, на Вѣстокъ живѣіе и до днесъ. Само въ главѣ
распалени отъ горѣщо-то слънце можіеше изникнѣ това хубаво
растениіе; само въ азіатскѣ-тѣ образованность може то да живѣіе
съ сѣщій-тѣ си животъ. Приказка-та ся іе родила и живѣіе на
Вѣстокъ, като нѣщо потрѣбно, безъ коіе-то животъ-тѣ не іе пльнѣ.
Западны-ты народы іѣ приіехѣ отъ Вѣстокъ, като іедно украше-
ніе като іеднѣ роскошѣ. Сѣщо какъ-то приіехѣ отъ Вѣстокъ ши-
роky-ти одрове и длъгы-ти чюбуци, широко-то облекло, и пѣстри-
ти шялове. За това като іѣ приіехѣ тѣ усыновихѣ и формѣ-тѣ ѣ
и съдръжаниіе-то ѣ, коіе-то толкосъ добрѣ ся испльніаше отъ жи-
во-то вѣсточно вѣображениіе. Идолонеклоство-то отхрани приказ-
кѣ-тѣ въ Индиѣ и Персиѣ, нѣ най добрѣ разцвѣтіа тіа въ сред-
ни-ти вѣкове у мусульманскы-ти народы. Най прочютый-тѣ въ Ев-
ропѣ съборникѣ на вѣсточни-ти приказкы іе: »Хыліадо и іед-
на ношѣ,» прѣведени прѣвъ пѣтъ отъ арабскыи языкѣ отъ Г.

¹⁾ Таіа рѣкописъ заіедно съ много другы, кон-то постепенно ще об-
народовамы останѣли сѣ отъ покойнѣ-тѣ Еленѣ Мутѣвѣ, коіа-то іе из-
вѣстна въ Бѣгарскѣ-тѣ Книжнѣ съ преводъ-тѣ: Райна Бѣгарска
Царѣніа.

Голана, и споредъ той-зи сборникъ сѣдѣтъ за приказки-ти на вѣсточни-ти народи, нѣ мусульманска-та книжина ѣе богата отъ такви сборници, ако и да не сѣ всички-ти съ такво достоинство. За ѣдинъ отъ тѣа сборници на турскій языкъ, помислихъ да изложѣ на читатели-ти. Той-зи сборникъ ѣе съставенъ на арабскій языкъ, и ся нарича: приказки на четьрѣсѣхъ везири и на царицѣхъ-тѣхъ.

Сдържаниѣ-то на всички-ти приказки въ сборникъ-тъ ѣе той-зи разказъ:

» Въ лѣтописи-ти за цариѣ-ти споменува ся, че въ персидско-то царство, живѣлъ прочють царь Шахъ Хафиканъ. Всички-ти седмъ страни на свѣтъ-тъ были подъ нѣеговѣ власть; той бѣ награденъ отъ звѣздж-тѣхъ си съ кроткѣхъ нѣравъ, съ голѣмъ умъ, знаѣаше добръ да управлява и да царува. Богъ му бѣ далъ още и сына — дѣтенце хубавичко, и до толкосъ хубавичко гдѣ-то съ хубость-тѣхъ си привлѣчѣаше всички-ти срдца и всички-ти очи. Чюдѣахъ ся чловѣци-ти на кроткѣхъ-тъ му нѣравъ и радовахъ ся на свѣтло-то му лице. Равенъ като себеси младо-то царче можѣаше да види само въ оглѣдало-то; Нѣему равенъ нѣмаше и други достоинства; въ книжно ли учениѣ, въ писменно ли искусство, стрѣлъ ли да мѣта, конь ли да възсѣдне, рѣкъ ли да прѣплува, на всичко бѣше юнакъ. Всички му захвалѣахъ и голѣмци-ты и простѣхъ-тъ народъ. А на старѣхъ-тъ царь той бѣше по драго и отъ животъ-тъ му. Като поглѣднеше на нѣего сто хылѣди радости му ся вливахъ въ душѣхъ-тѣхъ. На царче-то майка му бѣше отъ Кынъ, много хубавица, нѣ скоро ѣе сврѣшихъ дни-ти и съ Божиѣхъ Волѣхъ тѣа умрѣ. Старѣхъ-тъ царь много плака, много ся бѣхъта, нѣ нищо не можи да помогне, най сетихъ той ся утѣши и пакъ ся ожени за ѣдинъ султанскѣхъ дѣщерѣхъ. Подиръ малко врѣмя млада-та царица залиби заварника си — младо-то царче. Отпрѣвенъ тѣа криѣаше любовъ-тѣхъ въ срдце-то си, а царь-тъ даде сына си на ѣе-

динъ учитель звѣздочетецъ за да го учи. Сѣди младый-тъ юнакъ
врьзъ тѣхъ наукъ и день и нощъ и съ голѣмый-тъ си умъ изучи
ся така, гдѣ-то надминъ най учени-ти и станъ много искусенъ,
а любовь-та на царицѣ-тѣхъ отъ день на день все растѣше. Отъ
какъ ся бѣ оженилъ царь-тъ, царче-то не ся раздѣляше отъ учи-
теля си ни день ни нощъ и още не бѣ ходилъ у мащихъ си. За
да го замами и прилѣсти царица-та вѣднѣжъ сѣднѣхъ при царь-тъ и
поченъ да му говори да го распытова то за іедно то за друго и
най сетнѣ наведе тѣхъ речъ: Прилично ли іе, каза тіа, гдѣ-то още
и до днесъ царче-то не іе дошло при мене. Заръ твой-тъ
сынъ не іе и мой? зашто той да не дойде да го видѣхъ. Ако ся
прочюіе, че той не дохожда при мене, то ще помыслихъ хора-та
че той мя мрази — и поченъ да му ся моли да заповѣда на цар-
че-то да ходи при неіхъ. » Царице, отговори ѿ царь-тъ » сынъ ми
іе много хубавъ и за наукъ-тѣхъ іе много прилѣженъ, за това не
дохожда при тебе, ако ли ищешъ да го видишь азъ ще му кажѣхъ
да дойде утрѣ да ти цѣлува рѣкѣхъ. » Кога съвна и изгрѣ іасно
сѣнце, станъ царь-тъ отъ легло-то си, отчете молитвѣ-тѣхъ си и
кога направи всичко, що му налагаше законъ-тъ, отиде право при
сына си. » Свѣтъ на очи-ти ми, животъ на животъ-тъ ми, каза му
той, царица-та — жена ми желаіе да тіа види, иди при неіхъ, не-
ка тя погледне поне іединъ мигъ. » — На главѣ-тѣхъ ми, на око-то
ми! ще бѣде исполнена царевѣ-тѣхъ заповѣдь, отговори царче-то!
Тогы царь-тъ цалунъ сына си въ очи и отиде въ свѣтъ-тъ, а
царче-то отиде при учителя си и му приказа желаниіе-то царици-
но и царевѣ-тѣхъ заповѣдь. И поиска му да го настани какъ да ся
охожда. Учитель-тъ улови и размѣта звѣздомѣръ-тъ и видѣ че до
4) дена на царче-то може да ся случи голѣмъ бѣдѣ, отъ коѣ-то
то може да загине. Домилъ му на учитель-тъ и той каза на цар-
че-то: Лошіхъ посокъ виждамъ азъ въ звѣзди-ти, царче, тѣ про-

ричѣтъ смръть на главичкѣ-тъ ти. Глѣдай пази ся добръ и врыши и всичкѣ, що ти зарѣчѣтъ, ако ли нѣ, то ще загынешь. Оплаши ся царче-то, като чо тыѧ думи, измѣни ся въ лице-то и каза на учитель-тъ си » Величко, що ми зарѣчашь ще го изврѣнижъ — »

»Въ книги-ти ѣе писано» отговори учитель-тъ му, че за да ся о-пази чловѣкъ отъ таквѣ бѣдѣ, каква-то тя чыка, трѣбѣ да млѣчи и не продума ни ѣднѣ думѣ четьрѣсѣть дена, ако бы и ножъ висѣлъ надъ главѣ-тъ му.» Подирѣ това той порѣчи на царче-то да дрѣжи на умѣ-тъ си нѣкои отъ Аллахови-ти названнѣя, и още вѣднѣжъ му повтори: Глѣдай, царче, ако ти ѣе драгъ и млѣ животь-тъ и глава-та ти, то до гдѣ не минѣтъ 40 дена не продумвай ни ѣднѣ думѣ, и испрати царче-то вѣнъ, а самъ си ся скрывъ скривалище-то подъ земѣ-тъ. Царче-то като остави учителя си отиде право при царицѣ-тъ. Царедворци и привратници го посрѣщѣхъ и го проводихъ въ нѣйни-ти сараи. Токо що ся зададе той царица-та сама ся затече да го посрѣщѣ и съ голѣмъ почетъ покани го да сѣдне при неѣж. Като го поглѣднѣ царица-та отъ близо, тѣя видѣ таквѣ хубость, коѣа-то нито въ приказкѣ ся исказва, нити съ перо ся исписова и любовь-та ѣй тутакъ си ся распали, и станѣ хылядо пѣти по силна; Животь на душѣ-тъ ми, славѣй на градинѣ-тъ ми здравъ ли си веселъ ли си? Какво правишь що чинишь? нѣташе царица-та царче-то, а той не ѣй отговори ни слово, само клѣмнѣ съ главѣ-тъ си. Тѣя помысли че това ѣе посока, и испѣди всичкы-ти прислужници, и като останѣ ѣдна съ царче-то, тѣя си обви рѣчкѣ-тъ около вратѣ-тъ му и поченѣ да му говори: » Властитель мой, душѣа на моѣ-тъ душѣж, колко врѣмѣ азъ умирамъ за тебе. Денѣ ся грижѣж, а нощѣ не затварямъ очи. На послѣдѣтъ Господъ обрѣна срьдце-то ти. Ела да тя пригрѣнѣ распѣди скръбѣ-тъ отъ душѣ-тъ ми и повесели ся съ мене. Всичко що владѣѣ баща ти ѣе въ мѣстѣ-ти рѣ-

цѣ. Бѣди съ мене ієдно. Слей душіѣ-тѣ си съ моїѣ-тѣ слухай мой-ти думы, и азъ ще исплѣнїѣ съ радость срьдце-то ти: Поглѣд-ни какъѣ си хубавецъ, а азъ съмъ млада и съмъ царица а баща ти іє вече старъ и слабъ. Отъ старость ся іє изумилъ! Ако, ли ся закльнешъ да ми помагашъ и подиръ да ся оженишь за мене, азъ можъ да го махнѣ и на нїегово мѣсто да въскачѣ тебе. Чю-вай азъ ти ся кльнѣ, че говорїѣ истинѣ-тѣ и въ думи-ти ми нѣ-ма ни ієдно влакно притворство. Сега дай ми и ты клятвѣ за да ти кажѣ какъ ще поченемъ дѣло-то. Царче-то все мълчи, а царица-та го попыта: що мыслишь? Или не знаїемъ какъ да махнемъ баща си. Заръ малко отрови има въ хазнѣ-тѣ му? Има такви, отъ кои-то той ще болѣіє до ієдинъ мѣсяцъ, има и такви, отъ кои-то ще болѣіє и два и три мѣсяца, а подиръ ще умрѣ. Народъ-тѣ нѣ-ма и да ся сѣти че сме го убили; ще си помысли: старъ чловѣкъ разболѣлъ ся и умрѣлъ а ты въ това врѣмя ще приїемешъ царство-то и всичко ще бѣде твоїє, и хазна-та, и войска-то и прїстоль-тѣ. Царче-то и на това не отговори ни слово. » Не мыслишь ли ты, » каза пакъ царица-та, че народъ-тѣ ще тя хули ако ся оженишь за мащихъ си? » И на това има средство: Испроводи мя въ отечество-то ми и до гдѣ съмъ още въ пѣтъ прсводи нѣкогого отъ царедворци-ти да улови кervанъ-тѣ и да мя зароби, а ты распусти думѣ че сѣ мя уловили и убили, а подиръ нѣколко врѣмя откупи мя и ся жени за мене.

Така и ты ще удръжишь клятвѣ-тѣ си и азъ ще до-сегнѣ желанїє-то си. Царица-та свръши, а царче-то все мълчи. Наї напоконъ тїа ся разсърди: Душіа на моїѣ-тѣ душѣ, каза му тїа, защо все мълчишь, не продумашъ ни ієдинъ думъ? и въ сѣщо-то врѣмя го прегрѣнѣ и искаше да го цалуне, а той си издигнѣ ръѣѣ-тѣ и ѣ даде ієдинъ плѣсницѣ дори и уста-та ѣ разкръвави... Царица-та ся адоса и извыкнѣ на царче-то: » лошо момче! не азъ

ли искахъ да ты направя мъжъ и да ти дамъ царство! а ты така ли ми отплащашъ? » Потрай гълъбче, азъ ще ся помоля на бащата да ти отвърне » и скочи отъ мѣсто-то си разрошяви главж-тъ си, и тръчаше отъ ѳединъ кжтъ въ другой, то си оплесковаше лице-то съ кръвь-тъ отъ уста-та си, то сѣдѣаше на мѣсто-то си и ревѣше, виѣаше, крѣтиаше съ выкъ-тъ си зидове-ти. Царче-то си излѣзе, скоро подиръ това влѣзе самый-тъ Царъ за да попыта дохождалъ ли ѳе при царицж-тъ сынъ му. Оплаши ся той, кога ѳж видѣ разрошевенж облѣтъ съ кръвь и съ слѣзи. » Що ѳе това, душо моѳа, казвай поскоро » попыта ѳж царь-тъ. Не видишь ли Царю, какво ми направи твой-тъ пичъ сынъ ти? отговори царица-та » Азъ не вѣрвамъ да ѳе той твой сынъ — » Та що ти ѳе сторилъ, Боже? » попыта ѳж пакъ царь-тъ; Искашъ ли да знаѳешь? отговори му Царица-та. Азъ си сѣдѣхъ, той дойде при мене като видѣхъ азъ че той ѳе нажяленъ испратихъ вынъ слугы-ти за да го испытамъ що му ѳе, защо ѳе нажяленъ и наскрѣбенъ. Кога останжхмы сами той ся хвърли врѣзъ мене. Азъ го удръжѳахъ. Тогы той поченж да ми говори: Защо, каже, бѣгашъ отъ мене, ако бы ся нагласила ты съ мене, азъ быхъ махнѣлъ баща си, и быхъ ся оженилъ за тебе, и ти быхъ далъ всичко и царство-то и хазнж-тъ. И като видѣ че не го слушамъ и сѣмъ тебъ вѣрна, той ся разсѣрди и ся оплаши да не бы да ти открижъ нѳегово-то намѣрениѳе, искаше да мя убиѳе, азъ ся оплашихъ и поченжхъ да крѣщѳж. Той, като видѣ, че не можѳи да исплѣне желаниѳе-то си, искаше да ми отрѣвне и какъ-то видишь... и побѣгнѣ. Знаѳи царю, че сынъ ти има зло намѣрениѳе, и си взѳе мѣри-ти или го убий или той тебе ще убиѳе. » Царь-тъ като чю тыѳа думѳи, ѳадоса ся, скочи и излѣзе отъ царицини-ти сараѳи. Пovýка Желатинъ и заповѣда да доведжтъ прѣступный-тъ сынъ. Скоро това ся разчю и до цареви-ти визѳири. Сѣбрахъ ся всечкы прѣдъ царево-то лице, гдѣ-то чѳикаше желатинъ-тъ » Властитель вели-

кый, попытахъ везири-ты и излѣзохъ напредѣ му, що ти іє стало млада-то царче, та си ся разсѣдиль толкось на нѣго? Царь-ть имъ приказа всичко що бѣ чюль отъ царицѣ-тѣ, отъ начяло до край. Тогы най пръвый-ть отъ везири-ти пристѣпи на сѣща му и му каза: » Пазі ся царю, да не затриєшь сына-си заради женскы-ти думи; Не стѣпай сѣщю заповѣди-ти Божіи и сѣщю законни-ти на пророкъ-тѣ; Нѣговый-ть законъ ни забраня да вѣрвамы слова-та на іединѣ чловѣкъ, жена было, мѣжъ было! Царица-та за да докаже прѣстѣпкѣ-тѣ на царче-то дѣжна іє да доведе двама праводушни свидѣтели, тогы тѣа ще бѣде права и да ся исплне Царева-та воліа; на душіѣ-тѣ му не ще падне грѣхъ че іє промѣлъ чистѣ кровь. Знай, че Царь-ть іє дѣженъ да искоренява зло-то отъ дръжавѣ-тѣ си, и затова трѣбѣ самъ си да ся пазі отъ зло. Кой-то потѣпкава правосудіе-то Богъ ще го накаже съ чѣтыре нагазаниіа. Ще умали животь-ть му, ще му прати страшни врагове ще му отнѣме побѣдѣ-тѣ и на послѣдний-ть день ще го осѣди на страшни и голѣми мѣжы.

Отъ всичко това, царю, ты видишь, че чловѣкъ не трѣбѣ да ся голѣми и да прѣстѣпа заповѣди-ти. Пророкъ-ть ни говори, какъ-то знаіемъ отъ прѣданиіе-то, че за іединѣ мѣжъ нѣма по голѣмо зло на свѣтъ-ть отъ женѣ. » И така, бой ся царю да не загыне сынѣ-ти отъ женскѣ злинѣ. Много глави сѣ паднѣли отъ женско-то лукавство, отъ нѣго загынѣ и Шейхъ Шегабъ-ху-Динѣ. Чюль ли си, царю, какъ ся іє това случило? — » Айде да послушямы, отговорі Царь-ть.

Везирь-ть приказа какъ ся іє случило това нѣщо, приказка-та му бѣ доста дѣлга, и като іѣ сврѣши продѣлѣ думѣ-тѣ си:

Тѣѣ приказкѣ азъ ви разказахъ само за да знаієшь, царю, какы чловѣци ся сѣ губили заради жени-тѣ, глѣдай, пазі ся да не загубишь и сына си за женскы думи. Подирь ще ся каієшь,

нѣ ще бѣде кѣсно. Заповѣдай по добрѣ да доведѣть царче-то да го испытамы, що ся іе случило тамъ? Може той и да ся оправи.» Съгласи ся Царь-ть на тѣхъ везирскѣхъ речъ, и заповѣда да доведѣть Царче-то. Прикажи нѣ, царче, какъ ся іе случило това? оправи ся прѣдъ баща си и прѣдъ Царь-ть, казахъ везири-ты, нѣ младый-ть юнакъ нѣ дава отговоръ. И колко го запытовахъ и везири-ты и самый-ть царь, уговаріахъ го да самъ прикаже, нищо не можихъ да чюѣтъ отъ ніего той все мѣчи. Тогы тѣ пратихъ да доведѣтъ учитель-ть му, за да го пытѣтъ защо той мѣчи, и не продумова ни слово; нѣ и учитель-ть не заварихъ. Царь-ть ся разлюти и заповѣда да го найдѣтъ и да го доведѣтъ. Трьсѣхъ го, трьсѣхъ го и нигдѣ не можихъ да го найдѣтъ. Везирь-ть тогы уговори Царь-ть да отложи сѣдѣнь-тѣ до другой-ть день, съ надеждѣ, че ще ся обіасни дѣло-то до зарань-тѣ. И Царь-ть прати сына си въ тѣмницѣ, а самъ си отиде на ловъ.

Като ся врьнѣхъ отъ ловъ, той отиде при царицѣхъ-тѣ. Тѣа излѣзе да го посрѣщне, и подирь обѣдъ тѣа поведе речъ така: Днесъ, царю, ты помилова царче-то, утрѣ глѣдай та го махни да не прави пакость на свѣтъ-ть отъ ніего неможе чловѣкъ да чѣка добро, а зло-то трѣбѣ да прѣваримъ. Истинѣхъ говоріѣтъ, че чловѣкъ има двама скрышни и драгы врагове іединый-ть іе сынъ-ть, другой-ть іе иманіе-то. И наистинѣхъ не ли ни іе той врагъ? Азъ ли не съмъ го глѣдалъ като око-то си, съ птичіе мѣтко съмъ го кѣрмилъ а той какъ ни отплаща? Той іе намыслилъ срѣщу насъ такво нѣщо коіе-то добъръ чловѣкъ и на врагове-ти си не желаіе. Добрѣ казвать: храни куче да тя хапѣ.

Това що-то ни прави той прилѣхъ на исторіѣхъ-тѣ на іедно царче, сѣщо като ніего зло и развалено. Чюлъ ли си царю, тѣхъ исторіѣхъ?

» Нѣ прикажи ми іѣхъ отговори царь-ть. »

Царица-та приказва и съ приказкѣ-тъ си размыва царь-тъ. Той ѝ ся врене на утрѣ да затрие царче-то. На утрѣ ся повтара исто-то, като и вчера; іединѣ отъ везири-ти съ новѣ приказкѣ го уго-вори да остави до другий-тъ день. Така заминувѣтъ четирѣтъ де-на и четирѣтъ нощи. Всѣкѣ заранѣ Везири-ти му приказвѣтъ по іединѣ приказкѣ за женскы-ти хитрости, прѣданиѣ отъ Могамета, стихове, и го уговарѣтъ пакѣ да остави за утрѣ. Царица-та уко-рява царь-тъ че іе слабѣ, мжчіаше ся да набѣди и везиры-ты, че сѣ нагласены съ царче-то и всѣкѣ вечерѣ приказваше на царь-тъ по іединѣ приказкѣ съ прилични разсуждениѣ, и всѣкѣ вечерѣ царь-тъ ѝ ся вричіаше наутрѣ да затрие царче-то. Най напоконѣ като ся свършихѣ четирѣтъ день, на утрѣ всячко ся откри и приказкы-ты ся свършихѣ. Какѣ ся справи царче-то, ще научимѣ послѣ, а сега ще ви прикажемѣ нѣкои отъ приказкы-ти на царицѣ-тъ и на ве-зири-ти.

СТАВНО

ДОКУМЕНТЫ

за

БЪЛГАРСКЪ-ТЪ ЦРКОВНЪ ИСТОРИЪ.

Представяваме овде два документа отъ петнаесето столетіе, кои-то се много важни за наша-та црковна исторія, тие документи се следующи-те две писма на Молдовлахійскій-отъ воевода Стефана и Дорофеа Архіепископъ-отъ на първа-та Іустиніана, сечь Охридскаго.

Милостію Божією Іѳинъ Стефанъ Воевода
Господинъ земли Молдовлахійской.

Блаженнѣйшемъ Архіепископъ Първѣ Іустиніанѣ и всѣмъ Болгаремъ и Сръбламъ и Дакіискимъ земламъ обладателю, радоватисе о Господи. Обаче бѣди ти вѣдомо ако Митрополитъ нашъ кър Висаріонъ успе и не можемъ тамо послати иного да его ръкоположишъ, дѣлаги ради пѣтныс и проу. Того ради молимъ твое блаженство, ако да послещи намъ твое благословеніе и уеловѣка, кой да намъ Митрополита вѣстаменію и еще же молимъ не презрѣти моленіа нашего и здравствовати ти лѣта многими, аминь. Въ лѣто сѣѣд (6964) Месеца Априлѣа, Іидикта дѣ:

ОТВѢТЪ

Дорофѣй милостію Божією Архіепископъ
първѣ Іустиніанѣ и всѣмъ Болгаромъ и
Сръбламъ и сѣвернымъ ѣстранамъ и проуимъ.

Благоуестивомъ и Богомъ дарованномъ и Христомлюбномъ Господинъ Іѳинъ Стефанъ воеводе всѣи земли Молдовлахійской бла-

годать и милость и миръ отъ Бога вседержителя и Господа нашего Исуса Христа да бѣдетъ съ тобою, аминь: По сѣмъ да есть знаніе твоемъ благоуестію, понеже ми пріиде твое писаніе и разбрахъ еже ми писалъ еси и о прѣставленіи Митрополита нашего и хотѣхъ самъ пріити тамо или моего человека послати; нѣ добръ ненавистникъ діаволъ и исконы запинатель родъ Христіанскомъ козвѣнже некую крамолу междѣ болгаріи нашего града и клироса църковнаго, царъ же Свѣтанъ - Мухамедъ возвратившася отъ земли Арбанешкыѣ, повелѣ насъ преселити въ Константиноградъ и съ нѣколко болгаріи и клирици нашеѣ църквы. Того ради послахъ твоемъ благоуестію писаніе нашего смиреніе, ако да изберете себѣ Митрополита по законнымъ правиламъ и по уставъ свѣтлыхъ отецъ и да рѣкоположите съ тамошними епископи, призвавше къ себѣ и Митрополита Зигровлахійскаго брата нашего и съсѣзженика кур Макаріа, занеже и тѣ область наша есть, дондеже обратитъ Богъ нашъ скорбь на радость, проуе да умножитъ Господъ Богъ твое благоуестіе въ охоть лѣтъ многихъ, Аминь. Въ лѣтъ зѣздъ (6964) Месеца Октомкрѣа

Индиктіона ѿ.

Важность-та на овѣ два документа е очевидна за секого, они се находятъ рѣкописни въ Рилскій-отъ Монастирь. Викторъ Григоровичъ въ свое-то путешествіе на 1844-1845 видѣлъ тие документи, и ето какви забелешки править онъ на нихъ.

Основанна-та въ Илирикъ Архіепископіа дала беше поводъ на Славенети да устроятъ Іерархія, на коя-то значеніе-то еще до сега не е доста изследованно. Какъ първа Славенска Іерархія въ сфера-та на Славенско-то Богослуженіе тая имаше средоточіе въ IX, X, XI и XII столетія градъ-отъ Охритъ, кому-то, вероятно въ църковно отношеніе е усвоено име-то на Първа Іустиніана. Область-та нейзина, безъ всеко сомнѣніе, била и въ ова време какъ-то се описувать въ IX-а,

Повела на Императора Иустиніана. Слѣдователно и земьї-те Български въ най големій—отъ имъ обемъ и земьї-те Сърбски входеха въ составъ на Епархїа-та ѿ. Кога отъ половина на XI-то столетіе преобладаванье-то гърчко почна да тежи даже и въ церковно-то отношеніе въ тие земьї тога естествено понятіе-то за славянска църковъ внуши желаніе на Бугари-те кои-то тога бежа се усилиле, да я обновятъ на северъ, въ Търново, а на Сърби-те, кои-то тога достиганха политическо значеніе да дадѣтъ на своя-та земьї свой особенъ Архіепископъ. Тръновскій—отъ Патріархъ на XIII-то столетіе и Сърбскій Архіепископатъ, кой-то въ XIV столетіе се возведе на патріархатски степенъ, входеха така да речемъ въ Охритска-та Епархїа. Послѣ именно въ XVI столетіе изникнаха митрополїи-те Унгровлахійска и Молдовска, пакъ въ область-та на Охритска-та Архіепископія. Сега се раждатъ естественъ вопросъ, какво било отношеніе-то на Първа-та Иустиніана камъ поменутите послѣ изникнати Іерархїи? Вопросъ, много важнїй за исторїя-та на Южни-те Славене, и на когото-то решеніе-то ще отведеть на много откритїя въ етнографїя-та и литература-та. Мие мислише що изслѣдованіе-то негово значително ще разяснитъ исторїя-та на овїе народи. Безъ да се пуцаме въ подробности уще сега, кога изученїя-та наши не се докончени, мие желаеме да покажѣме толко, на едно много важно, какъ-то ни се чинитъ, свидѣтельство кое-то ни убѣждаватъ въ тоа, що значеніе-то на Охритска-та църковъ уще въ XV столетіе не е било совсѣмъ изгубено отъ паметъ на южни-те народи.

Представяваме на ученни-те отъ не много-то собрани документи писма на две достопаветни лица отъ тоа столетіе. Нека кажѣме еше и тоа, що безъ да обрацаеме вниманіе на противореченї-те показанїя на настоящи-те Молдавски историци, паметъ-та, що Молдавія зависела отъ Охритскій—отъ Архіепископъ, се сохранивала уще въ XVII столетіе!

А. П. З.

Тїиа два документа ся намиратъ печатани на Сърбски у: Гласникъ Дружества Сърбске Словесности, и тамъ въ отговоръ-тъ на мѣсто рѣчь-та Боляре, казано е Българе. Ц.

СТИХОТВОРЕНИЕ

БОГЪ.

О Боже, Боже!

Великий Боже!

Кой Тебе може

Да тя постиже!

Кои не сж слѣпы

Кога ся смѣло щѣли

Да видѣтъ Твой-тъ ликъ?

Кои не сж немѣли

Кога тѣ быхъ щѣли

Съ нечистый си языкъ

Да хулихъ Тебе Творче,

О Боже ты Великий?

Великий нашъ Боже!

Велика твоѣ-та ѣ Слава,

Голѣма Твоѣ-та Дръжава!

Да видѣхъ Тебе азъ не смѣхъ,

Прѣдъ твой-то имя азъ немѣхъ

Прѣдъ Твой-ти очи азъ блѣднѣхъ

Прѣдъ твой тжъ Слава азъ слѣпѣхъ!

И таѣя планина висока

Коѣмъ-то виждахъ прѣдъ очи-ти

И тамъ ѣдна рѣка широка

Коѣ-то пада отъ горъ-тжъ

Не сж ли тѣ творенія твоѣ

И тыѣя страшни-ти планини

Не си ли гы направилъ съ Слово Ты

За да познаѣемъ твоѣ-ти доброты?

И таѣя хубава природа

Що ѣ пълна съ красоти.

Въ коѣмъ-то царствова свобода

Не си ли ѣмъ направилъ Ты?

Не видіж ли азъ въ нісѣхъ твой-ть ликъ
Не видіж ли могутство-то ти
О Боже! Боже, какъ си Ты великъ!
Какъ сѣ великы твои-ти доброты?

Ако поченж да ся молижъ,
То да ся молижъ азъ забравямъ!
Поченж да ся удивлявамъ
На Твои-тьхъ Силъ, красота
Азъ твой-то имя прославлявамъ
Прославямъ Твой-тьхъ добротъ.

Е. М-ва.

БАСНЯ.

Виднѣжъ магаре-то обляче ся
Въ асланскъ кожѣ; и повляче ся
Да плаши чловѣци-ти въ поле-то
Сега съмъ азъ высокъ и прѣголимъ,
Сега съмъ азъ сѣщий като асланъ!
Така говорише си магаре-то
И пусти ся да тича по поле-то.
Слѣдъ малко види нашій-тьхъ асланъ
Овци пасѣтъ, при тѣхъ ѣдинъ чобанъ
На друго мѣсто тамъ сѣди чобанска
Челядъ отъ сынове и дѣщери,
Като видѣхъ кожѣ-тьхъ асланскъ
Поченѣхъ да бѣгѣтъ на ѣдно,
Само чобанъ-тьхъ нашъ не ще да бѣга!
Прѣдъ нѣго свѣтѣтъ въ аршинъ уши
И той позна асланъ-тьхъ по уши-ти
Дрѣвнѣжъ тогы-зи той ѣдно дрьво
Поченѣ да го чеши по плещи-ти
Магаре-то безъ кожѣхъ ся истяга
И на земѣ-тьхъ безъ животъ си ляга.

Е. М-ва.

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ПЪСНИ

записани

отъ

ТЕОРГЪНА ТЕОХАРОВА.

VI

Богданъ Боянки думаше:
Бояно буйна планино,
Много си мя пѣти слушала,
И сега да мя послушаиъ;
Нѣчто щѣ да ты азъ кажа:
Я айде сестро Бояно,
Запаши сабиъ френгійъ,
Затѣкни тяжко оръжіе,
Облечи рубѣ Бошнашкѣ,
Чи щемъ Бояно да идимъ,
На Рылъ старѣ планинѣ,
Царскѣ ще хазнѣ да мине,
Хазнѣ-тѣ да бастисаме,
Съ иманіе да ся наземимъ,
Кой колко може да носи.
Боянка дума бачю си:
Брайне-де Бате Богдане,
Срамъ ма е Бате да кажѣ,
Срамъ ма е Бате грѣхъ ма е,
Че съмъ ся скоро женила,
Пакъ съмъ и труднѣ станала,
Трудна ми Бате непразна,
Немога легко да ходѣ
И тяжко оръжіе да носѣ,
И тѣкѣ сабиъ френгійъ.
И тѣкѣ пушкѣ бойлѣ.
Богданъ Боянки думаше:
Сестрице мари Бояно,

Я врьви мари съ мене,
Та ми ся другаръ намирай.
Боянка слуша Богдана,
Влезе си въ тъмни зимници,
Облече рубж юнашкж,
Юнашкж рубж Бошнашкж,
Та чи Богдана поведе,
Камъ Рылж Старж планинж.
На Планинж-тж отышле,
Пътеки сж оврязани,
Дѣто ще хазнж да мине.
Боянка дума Богдану:
Байне-ле Бате Богдане,
Ей че си иди хазнж-тж,
Ако ся Бате-ле наемашь,
Хазнж-тж да си отървешь,
Отъ тмя голи татари,
Татари чърни Арапи,
Тжй-ка си Бате излизай.
Ако ли ся не напмашь,
По-далечь да си побѣгнешь,
За тебѣ язкж ще стане.
И той си далечь побѣгна.
Излези холанъ Боянка,
Та си азнж-тж привари
Извади сабіж френгіж,
Чи ся на лѣво заврътжж,
Чи ся на дѣсно обръца
Остали что ся остали,
Едно ми чърно Арапче.
То ся Боянжкй моляше:
Бояно Буйна Планино,
Недѣй си мене затривай,
Слава-та да ти казувамь,
Слава-та, твое-то юнаштво,
Че ми си трудна непразна,
За много щешь ся запомнишь,
Какъвъ си юнакъ на свѣтъ-гь.
Тя си Арапчѣ неслуша,
Ами си махна замахна,

Та му глава-та отмахна,
 Та чи Богдану думаше:
 Байне-ле Бате Богдане,
 Я води Бате хазнѣ-тѣ,
 Да идемъ да ѣмъ раздѣлимъ.
 Като хазнѣ-тѣ дѣляхъ,
 Мажко ся дѣте добило,
 Добило и продумало,
 И на Вуйча си думаше:
 Вуйно-ле Вуйчо Богдане,
 И мене дѣлѣжъ дѣлете,
 И мене смѣткѣ чинете,
 Че съмъ ся мжчилъ Вуйчо-ле.
 Додѣ сѣ хазнѣ-тѣ привземе.
 Тѣ сѣ и нему дѣлили,
 Дѣлили и още давали,
 Та чи хазнѣ-тѣ повели.
 Прѣзъ Троянъ ще минѣтъ,
 Всрѣдъ Троянъ хоро играе;
 Хора-та да ся неосѣтатъ
 Боянка въ хоро отиде,
 Чи ся на хоро-то хванала,
 Та чи хоро играла
 Стоянъ си хазнѣ приведе,
 Да ся хора-та не осѣтатъ.

VII

Провикнала ся
 Выша Гръкия.
 Выша Гръкия.
 Царска робиня:
 Кой ще ся нае.
 И най нае,
 Да си посѣе
 Надъ море лозе,
 Надъ море лозе,
 Надъ брягомъ дюли.
 Наело ми ся,
 Чърно Латинче
 Наело ми ся

Посѣяло е
 Надъ море лозе
 Надъ брягомъ дюли.
 Той ще да земе
 Вышѣ Гръкиниѣ
 Вышѣ Гръкиниѣ
 Царскѣ робиниѣ.
 Отговараше
 Выша Гръкия:
 Ой ми та тебѣ
 Можче Латинче,
 Тѣй не съмъ рѣкна
 Тѣй ти ся счюло.

Ами си рѣкохъ
Който уплете,
Отъ песькъ вѣже,
Да го укачи
Надъ Цариграда
Надъ Цариграда
Въ Узунъ-Чаршійъ,
Той ще да земе
Выша Гръкиня,
Выша Гръкиня
Царска робиня.
Наело ми ся
Момче Латинче,
Наело ми ся
Уплѣло го е.
Отговараше
Выша Гръкиня:
Ой ми та тебѣ
Момче Латинче,
Тѣй не съмъ рѣкла,
Тѣй ти ся чуло,
Ами си рѣкохъ,
Който припува,
Който припува,
Бяло-то море:
Отъ Царскы Сарай
До Кунъ-Капіѣъ,
Отъ Кунъ-Капіѣъ
До Еди-Куле.
Наело ми ся,
Момче Латинче
Наело ми ся
Припувало го:
Отъ царь-сарай
До Кунъ-Капіѣъ,
Отъ Кунъ-Капіѣъ
До Еди-Куле.
Отговараше,
Выша Гръкиня:
Тѣй не съмъ рѣкла,

Тѣй ти ся чуло,
Нѣ ми си рѣкохъ.
Кой то си свали
Звѣздѣ Зорницѣъ.
Отъ сино небо
Той ще да земе
Выша Гръкиня
Выша Гръкиня
Царскѣ робинѣъ.
Наело ми ся
Момче Латинче,
Чи си направи,
Стрѣлѣ стрѣлицѣъ,
Та да ѣхъ херѣли
Камъ сино небо,
За да си свали:
Звѣздѣ Зорницѣъ.
Момче на момѣ,
Тѣй отговори;
Ой ми та тебѣ
Выша Гръкино,
Выша Гръкино
Царскѣ робино,
Я излѣзъ излѣзъ
На пенджурѣ-ты,
Та си поглядни,
Камъ сино небо,
Какъ щѣ да свала
Звѣздѣ Зорницѣъ.
Тя си излѣзла,
На пенджурѣ-ты,
Та си поглядна
Камъ сино небо;
То не замѣри
Звѣздѣ зорницѣъ,
Нѣ си замѣри.
Выша Гръкиня,
Та ѣхъ удари,
Въ дѣвѣ страницѣъ.

СЪВРЕМЕННА ЛЪТОПИСЬ

на

Базгарскы-ти Книжици.

ЧАСТЬ ВТОРА.

МАИЯ 1858.



ЦАРИГРАДЪ — ГАЛАТА.

Въ Книгопечатницѣ-тъ на Д. Цанкова и Б. Миркова.

1858.

Книжка прѣгледана и одобрена отъ царска-та ценсура за да се печата.

Съвременна летопись.

До 1854 годинъ Канзасъ, кой обрѣща сега всеобщо вниманіе, не је былъ нищо друго, освѣнь іедна обширна равнина, населена отъ народъ, кой-то нѣкогаж је господствовалъ въ тѣхъ странъ, коя-то и до сега ся нарича Индійска Территоріа. Французъ Дютинъ је открылъ тѣхъ странъ на 1719 год. и тѣа бѣ съіединена съ Луизианъ а на 1803 год. уступихъ ѣхъ на съіединеніи-ти американскы дръжави. Нѣ само, кога открыхъ калифорнійско-то злато, напустнхъ-тъ и забравенный-тъ Канзасъ излѣзе отъ темнотъ-тъ, въ коѣхъ-то до тогы ся губіаше. Споредъ положеніе-то си прѣзъ Канзасъ је най правый-тъ пѣтъ отъ брѣгове-ти на Атлантический-тъ океанъ кѣмъ златни-ти рудници въ Калифорніѣ. Правительство-то на сѣвероамериканскы-ти дръжавы като ся бѣ рѣшило да завладѣіе окончателно тѣхъ странъ на 25 Маіа 1854 год. заключи договоръ, съ кой-то Индійци-ты ся задлъжяхъ да уступѣтъ 10 мил. акра¹⁾ земя за іеднъ заплатъ отъ 25000 домери²⁾ въ годинъ-тъ до трийсятъ години да ся плаща. Канзасъ лежи помежду дръжавъ-тъ Миссури на западъ и каменисти планины на вѣстокъ и ся простира на 35 х. четвъртити мили, и

¹⁾ Єдинъ акръ је равенъ на 800 четвъртити аршина, по малко отъ іединъ дюлюмъ.

²⁾ Єдинъ долларъ је равенъ $5\frac{1}{2}$ франки = 30 до 35 гроша.

сѣстои отъ плодоносни равнини и отъ голѣми пустини. Климатъ-тъ ꙗе доста равенъ; на юговѣстокъ става голѣмъ студъ нъ ꙗесень-та ꙗе суха и тврѣдъ здрава. Столинина-та на Канзаса ꙗе Леконтонъ (Lecompton), основанъ на 1855 год. той ꙗе до сега още мани-чкъ градецъ, нъ американска-та дѣятельность скоро ще го раз-шири и ще стане голѣмъ градъ. Вторый градъ ꙗе Лоренца (Lowrence) на рѣкѣ Канзасъ, и Ливенуортъ (Leavenworth) на рѣкѣ Миссури. Въ пръвый-тъ сѣ основали своѣхъ-тѣ главнѣхъ квартирѣхъ Аболицио-нисты-ты¹⁾, и за това Миссурийци-ты искахъ да го привземѣтъ и да го съборѣтъ. Лоренцъ ся бѣ укрѣнилъ и приготвилъ да ся от-брана нъ това дѣло ся устрои безъ крѣвопролитіе. Нъ нѣма сум-нѣніе, че той-зи градъ ꙗе готовъ да ся въоружи пакъ за да за-брана прави-ти убѣждениа. — Другы-ти Канзаскы градове сѣ мал-кы паланкы около кой-то ся заселява народъ-тъ и отъ день на день ся умножава. Тѣ сѣ на пѣтъ-тъ прѣзъ кой-то минахъ, и намирахъ въ тѣхъ отдыхъ кербаны-ты, кои-то непрѣстанно сно-вѣтъ въ тѣхъ чѣсть на Америкѣ. Сто що казва за тѣхъ ꙗединъ списатель въ своѣхъ-тѣ много добрѣхъ книгѣхъ *The Kansas region, by Max Greene*: » Кога чюешъ слово кербанъ въображение-то ти прѣд-ставя ꙗеднообразнѣ картинѣхъ: проточили ся грѣбѣсти камили като веригы, гърделивы Бедуины възсѣднѣли на малкы, жилисти коніе, съ огненны очи, гжсти стада отъ кози подрѣнковѣтъ съ звѣнци, и всѣчко това ся влачи отъ Дамаскъ къмъ Синай, или отъ мрѣтво-то море къмъ среднѣхъ Африкѣхъ. Американскы-ты кербаны имѣтъ съ-всѣмъ другъ видъ. Ъаки талигы съ чѣтыре кодела, покрити отъ горѣ до долу съ платно, впрегнати съ восемь мулета или вола и всяка ꙗедна натоварена съ товаръ до 1500 оы. Тѣлигары-ты ꙗе-динъ подиръ другый стрегѣтъ добытъкъ-тъ кой-то водѣтъ отзадъ

¹⁾ Аболиционисты сѣ защитници-ты на освобождение-то на робове-ты.

вадь керванъ-тъ. Стотина, а по нѣкогы и по много, талигы въ четьре реда врьвѣхтъ іедна подирь другж. Кога ся запрхтъ да ношувхтъ нареждать ся въ колело, въ средж-тж вкаровхтъ добыткъ-тъ и заграждхтъ на около, запалѣхтъ огнь за да удалѣхтъ дивити звѣрове и като наредхтъ стражи лѣгхтъ да спѣхтъ.

ПОЛИТИЧЕСКИЙ ДНЕВНИКЪ.

Послѣдніа-та поща не іе богата отъ политическы новини, и вѣстници-ты не съдржѣхтъ нищо по любопытно и по ново. Найголѣма-та новина, коіа-то привлачя вниманіе-то на дипломати-ти іе несогласіе-то помежду Сардиніѣ и Неаполь за паракходъ Калыари. Прѣговори-ты помежду двѣ-ти тыіа дръжави нѣмахж до сега успѣхъ, и сега той-зи въпросъ приіема другой видъ; Англія и Франція съвѣтувхтъ и на двѣ-ти дръжави да прѣдадхтъ това дѣло на третѣхъ іеднж дръжавж да го рѣши и да изложи окончательно мнѣніе-то: законно или незаконно іе уловенъ сардинскый-тъ паракходъ отъ неаполско-то правителство. Още не іе извѣстно, коіа ще бжде таіа третѣя дръжава на коіж-то ще ся възложи да рѣши това дѣло, нѣ общо-то мнѣніе казва, че посредница ще бжде Голландія, коіа най малко іе заинтересована въ италианскы-ти дѣла. Обаче Франція и Англія, ако и да ся отказахж че не щхтъ да ся смѣсѣхтъ въ това несогласіе, нѣ все поддржѣхтъ нравственно сардинско-то правителство, и нѣколко пхти опытовахж да склонѣхтъ неаполско-то правителство да отстѣпи. Франція ся въздржаше догдѣ да ся рѣши въ туринскы-ти прѣдставителни съборанія законъ-тъ за книгопечятаніе-то; и отъ какъ ся приіе тойзи законъ Франція удвои своіе-то расположеніе къмъ Сардиніѣ, и французскы-ти вѣстници не могхтъ да ся нахваляхтъ съ дѣйствиіе-то на сардинскый-тъ краль, на ніегови-ти министри и

народни-ти прѣдставители. Нѣ вліяніе-то на двѣ-ти голѣми дръжави ще помогне за да ся рѣши той-зи въпросъ миролюбиво.

Колко-то за конференции-ти, кои-то ще ся съберѣтъ въ Парижъ, то не ще ся распространявѣтъ за другы въпроси освѣнь оныя, кои-то ся относѣтъ до мирный-тъ трактатъ. Тѣ ще ся съберѣтъ за да устрѣхѣтъ положеніе-то на Придунавскы-ти Княжества, да устрѣхѣтъ свободно плуваніе по Дунавъ-тъ и може да рѣшихѣтъ и несогласіе-то на Западни-ти дръжави съ неаполитанско-то кралевство. Освѣнь тыя въпроси конференціа-та ще има още врѣмя да рѣши и Голштинскый-тъ въпросъ; нѣ нѣма да ся заіема нити съ въпросъ-тъ за островъ Перимъ, нити за прорѣзваніе-то на Суецкый-тъ прѣшеекъ. защо-то подиръ нѣколко дипломатически опыти познато іе отъ дипломати-ти че тыѣ въпроси още не сѣ доста узрѣли за да ся обсѣждатъ на конференции-ти. Таково іе мнѣніе-то на английско-то правителство. И ако сѣдимъ съ вѣстници-ти, то и въ Княжества-та английска-та политика ще надвѣе, защо-то и Франціа и другы-ти дръжави казвѣтъ, съгласили ся сѣ да не настоіавѣтъ за политическо-то съединеніе на Влахыѣ и Молдавіѣ.

Наистинѣ голѣма іе сила-та на Англиѣ, и сама Франціа въ послѣдне-то врѣмя бѣ принудена да съзнаѣ свое-то безсилиѣ прѣдъ нѣеѣ, нѣ да не забравямы че въ сегашно-то врѣмя и тіа има на плещи-ти си голѣмѣ тяжесть. Прво Индійско-то възстаніе іе още не задушено. Английска-та воиска привзе Лакно и още нѣкои и другы укрѣпени мѣста, нѣ нигдѣ не имъ ся удаде да принудѣхѣтъ Индійци-ти да имъ ся прѣдадѣтъ, и тѣ распространяватъ още повече възстаніе-то, коіе-то, като настѣпова сега горѣщина-та, отъ коіхъ-то много теглѣхѣтъ Европейскы-ти войскы ще помжчи още Англичане-ти. И ще имъ ся отвори още много работа. Второ и още по важно затрудненіе за Англиѣ въ сегашно-то врѣмя прѣдста-

вѣтъ Американскы-ти дѣлы, кои-то отъ день на день приѣмать положеніе неблагопріятно за Английскы-ти Интереси. Страшна неуредица царствова въ среднѣхъ-тѣхъ Америкахъ. Сѣверо-Американско-то Правительство съ явно удовольствіемъ глѣда на бѣдственнo-то положеніе на Мекыканскѣхъ-тѣхъ республикахъ. И не вѣднѣжъ іе давало на Англіѣхъ да разумѣе чѣхъ срѣдніа-та Америка до Панамскый-тѣхъ прѣшесекъ рано или късно ще бѣде нїейна. А сегашни-ти обстоятелства даватъ му най много надѣждѣхъ да исплнѣи намѣреніе-то си. Англіа тврѣдѣ добрѣ проумѣва, чѣхъ ако привземѣтъ Американци-ты Панамскый-тѣхъ прѣшесекъ, то ще изгуби съвсѣмъ вліаніе-то си въ Америкахъ. Колько да іе миролюбива политика-та на Англіѣхъ къмъ Сѣверо-Американскѣхъ-тѣхъ дръжавѣхъ, нѣхъ рано или късно ще изникне помежду имъ борба. За това мыслимъ, чѣхъ Англіа ще бѣде по уступчива въ другы по маловажни за нїеѣхъ въпроси, а най паче въ оныѣхъ въпроси, кои-то ще ся рѣшавѣтъ на Парижскы-ти конференции.

Высока-та Порта испрати циркуляриѣхъ потѣхъ до свои-ти Посланници при Европейскы-ти дворове въ коѣхъ-то сѣхъ изложени всичкы-ти обстоятелства за испращаніе-то на Етемъ Пашѣхъ въ Сербіѣхъ. Това посолство имало іе плѣнъ успѣхъ. Отоманскый-тѣхъ комисарѣхъ усмирилъ размиренѣхъ-тѣхъ странѣхъ, успокоилъ умове-ти, укрѣпилъ авторитетъ-тѣхъ на Портѣхъ-тѣхъ и убѣдилъ Сръбскый-тѣхъ князь, чѣхъ и за нїегово спокойствіе и за спокойствіе на странѣхъ-тѣхъ нужно іе да ся прѣдадѣтъ оныѣхъ лица, кои-то сѣхъ запрени на Турскый-тѣхъ Сѣдѣхъ да ги сѣди.

Въ Парижъ ся носи слухъ чѣхъ въ събраніе-то на Тайный-тѣхъ Сѣвѣтъ на 15/27 Априліа Императоръ-тѣхъ и нїеговы-ты сѣвѣтници разсуждавали не іе ли по добрѣхъ да ся откаже Правительство-то отъ оныѣхъ политикѣхъ, коѣхъ-то до сега іе дръжало и да приѣми по при-

мирительни мѣри. Той-зи слухъ ся поттвърждава и отъ нѣкои Нарижскы вѣстници.

Отъ Кынж пишѣтъ че четыре дръжави ся съгласили да встѣпѣтъ въ прѣговори. И ще постоѣважтъ да ся заключи мирный-тъ трактатъ въ Пекинъ. Англія и Франція искѣтъ да имъ ся даде мѣсто въ Кантонъ за да устройжтъ свои-ти фактории.

Отъ Франкфуртъ на М. пишѣтъ, че Швейцарскый-тъ Съвѣтъ рѣшилъ да допусти да ся устройжтъ въ Швейцаріѣ нови французскы консулства.

Английскы-ты вѣстници извѣщаважтъ, че Серъ Генри Будверъ је отреденъ за Английскый посланникъ въ Цариградъ при Высокож-тъ Портѣ на мѣсто Лорда Редклифа.

ТРЪГОВСКИЙ ДНЕВНИКЪ.

Въ сегашно-то врѣмя и финансови-ти и тръговскы-ти кѣщи ся плачѣжтъ, че не знаѣжтъ какъ да облечѣжтъ пари-ти си, а монетѣ-тѣ је на всждѣ изобилна. И отъ колѣ не је было такво изобиліе. Отъ всждѣ ся стичѣжтъ капиталы въ Сѣверенѣ Америкѣ, въ Англіѣ, въ Парижѣ, въ Виѣннѣ, въ Амстердамѣ, въ Гамбургѣ. Въ Лондонскый-тъ банкъ до 13. Февр. бѣ ся събрада монета (злато и сребро) на 410 миліона франкы. Єдинъ отъ Английскы-ти вѣстници, като споменува за десятиѣж други банковѣ въ Англіѣ счи-та монетный-тъ имъ капиталъ до 1000 миліона фр. Французскый-тъ банкъ споредъ отчетѣ-тъ, кой-то бѣ обнародванъ на 11 Фев. много је умножилъ металлическый-тъ си запасъ. Въ Ноѣмвриѣ той је ималъ монетѣ само 190. мил. фр. а сега има до 300 мил. фр. и такѣж суммѣ не је ималъ повече отъ іеднѣ годиѣж на самъ. Всичкы обіясняважтъ това іавленіе отъ двѣ причини: отъ іеднѣ странѣ много возѣжтъ злато отъ Америкѣ, а отъ другѣ странѣ трѣ-

говина-та стои и тръговска-та дѣятелность ся ѣе запрѣла. Английскы-ты вѣстници всѣкий день извѣщавхтъ колко злато ся донася и средне-то число ся простира отъ 20 до 25 мил. фр. всѣкъ недѣль¹⁾. А колко-то за тръговскый-тъ застой, то причина-та ѣе, че още не ся сж очистили ланскы-ты смѣткы. Высоко-то сконто, коѣе-то бѣше наплашило тръговци-ти, сега ѣе спаднѣло, а никой не мысли да ся възползова отъ това. Въ Лондрѣ скоро спаднѣ то отъ 10% до 3% а въ нѣкои банкове до 2 и до 1 1/2 %, нѣ капиталы-ты все още почивхтъ въ касси-ти.

Спекуляция-та не показва такво желаніе за да са пусти въ нови прѣдприітія, и не ся блязни нити отъ изобиліе на монетѣ-тѣ, нити отъ низкѣ лихвѣ. Писма изъ Франкфуртъ и Лондрѣ, изъ Гамбургъ и Женевѣ; изъ Берлинъ и Виѣннѣ, изъ Миланъ и Амстердамъ извѣщавхтъ че и тръговскы-ти и промышленни-ти прѣдприітія ся сж въспрѣли и само дръжавны-ты записи (публичны фонды) привлачѣхтъ колко годѣ капиталы-ти и курсъ-тъ имѣ на всѣдѣ сж ѣе възвисилъ.

Єдинъ финансовый вѣстникъ *le Credit public* доказва че тръговскы-ти дѣла не зависѣхтъ отъ высокѣ-тѣ и отъ низкѣ-тѣ лихвѣ. Чясто низко-то сконто показва вялость на тръговскѣ-тѣ дѣятелность, и на противъ высоко-то сконто не показва финансовый и комерческий кризисъ; Последне-то десятилѣтіе на финансовѣ-тѣ Исторіѣ на Англіѣ прѣдставя подтврѣждение на тѣхъ практическѣ истинѣ. Въ врѣмя-то на кризисъ-тъ на 1847 год. сконто-то спаднѣ до 3% и ся дръжа на тѣхъ цифрѣ 129 недѣли, подирѣ 74 недѣли стоіа на 2 1/2 %, а въ слудующи-ти 39 недѣли, на 2%; англійскый-тъ банкъ имаше въ онова врѣмя въ касѣ-тѣ си монетѣ

¹⁾ На 1857 год. Англія получи злато на 1075 мил. фр. въ спекуляциѣ-ти го поглѣщахъ скоро; и то не ся запраше въ касси-ти.

на 420 мил. фр. Сконто-то ся въскачи заедно съ тръговий-тъ. Сегашно-то положеніе на французскый-тъ банкъ іе смъщо-то. Банк-тъ іе понизилъ сконто-то до $4\frac{1}{2}\%$, нъ отъ ланѣ отъ Февруаріа не іе ималъ по малко хартиѣ въ касж-тж си, не іе было по малко и кога сконто-то бѣше 8% .

Скоро ли ще ся измѣни това положеніе въ тръговий-тж? На главни-ти тържища (пиацѣ) надѣждѣ ся, че ще ся измѣни скоро, и тръговіа-та ще ся съживи. Складочни-ти мѣста сж затрупани съ стоки, и цѣни-ти имѣ ще спаднѣтъ, то іе неизбежно; Нъ въ всѣ-кый случай тръговіа-та трѣбѣ да ся съживи. Прѣди нѣколко врѣ-мя *le Sémaphore de Marseille* іединъ отъ най добри-ти вѣстници Французкы казваше: » Не іе ни за страхъ да не бы да увѣлче коммерческа-та дѣятелность спекуляциѣ-ти и да докара неестественно повышениѣ на тръговскы-ти цѣнности, и да ны отхвърли пакъ въ онова положеніе, отъ коѣ-то іедва ся измѣкнѣхмы. » Тръговіа-та и промышленность-та трѣбѣ да пристѣпнѣтъ пазливо, за да отбѣгнѣтъ отъ насилно възвышениѣ на курсъ-тъ, отъ кой-то мнозина ще ся убогатѣтъ, нъ народъ-тъ ще ся разори въ край.

Добры свѣти! нъ кой гы слуша. Благоразуменъ чловѣкъ нѣма нуждѣ отъ тѣхъ, а нетръпеливы спекуланты, кои-то имѣтъ жаждѣ да ся обогатѣтъ скоро не ще чюѣтъ накакъвъ свѣтъ.

КНИЖЕВНЫЙ ДНЕВНИКЪ.

Охъ! Всѣкогы, кога ся докара да пишемъ Книжевный-тъ Дневникъ осѣщамы колко тяжкъ трудъ смы приѣли на себе си. Нищо не ны уморява толкосъ колко-то три-ти реда на той-зи дневникъ. По скоро ся быхмы съгласили да напишемъ три цѣли книги за кой да іе прѣдметъ, нежели три реда за българскы-ти книги. А тыіе три реда трѣбѣ да ся пишѣтъ два пѣти въ мѣсяць-тъ ако быхмы

имали случаи два пѣти въ годѣ—тѣ да укажемъ на нѣкоѣ капиталѣ книжкѣ и съ толкомъ быхмы ся заблагодарили. Трѣбніе съ трѣбніе всичко ще дочакамъ.

Отъ Тифлисъ пишѣтъ че армянскій священникъ Стефанъ Манденіанцъ ще почене да издава въ той-зи градъ армянскій вѣстникъ подъ названіе » Пчела Армянска » отъ объявленіе-то види ся че ще излазя всѣкъ сѣботѣ и ще има два отдѣла: Политическій и Книжевный. Языкѣ-тѣ ѣ ще бѣде народный араратскій, кой-то не допуша чюжди слова, и кой лесно проумѣвѣтъ всичкы-ты Армяне.

ОБЩИЙ ДНЕВНИКЪ.

Помежду европейскы-ти новини забравихмы да споменемъ за женяніе-то на Португалскій-тѣ Краль съ принцесѣ Гогенцолернъ-Зигмерингенскѣ коіе станѣ въ Берлинѣ на $48\frac{8}{50}$ Априліа въ 2 часа подирѣ пладніа. Црѣковный-тѣ обрядъ изврѣши князь Епископъ Бреславскій съ всичко-то католическо духовенство въ Берлинѣ. При вѣнчаніе-то на мѣсто на португалскій-тѣ краль, кого-то нѣмаше на лице стоіаше уполномоченъ отъ нѣго наслѣдный-тѣ принцъ Гогенцолернъ-Зигмерингенскій-Леополдъ.

Въ Греціѣ при празднованіе-то двадцати-пятигодишно-то царуваніе на Отона, и политическо-то существованіе на тѣхъ дрѣжавѣ, Министрѣ-тѣ на финанси-ти прѣдстави донесеніе въ коіе-то излага материалный-тѣ (вещественный-тѣ) успѣхъ на тѣхъ странѣ въ това врѣмя отъ коіе-то донесеніе извлячамъ нѣкои вѣсти: На 1834 год. въ Греціѣ имало 612,618 души народъ мѣжскій и женскій полъ. Сега то іе порасло до 1,055,232 д. Домове имало 94,927 кои-то прѣдставіали цѣнность въ 115,620,000 драхмы¹⁾, а сега има 203,605 дом. на кои-то цѣна-та ся прости-

¹⁾ Одна драхма іе равна на 1 франкъ.

ра до 324,000,000 др. Лозіа-та ся заіемали пространство въ 1834 год. до 360,000 клафтери а сега ся засѣяни на пространство повече отъ 6 мил. клаф. Маслични дръвета имало іе само 2,300,000 а сега сѣ достигли до 7,400,000. На 1821 год. Греція іе имала 429 кораби а подиръ войнѣ-тѣ отъ тѣхъ бѣхъ останѣли само ребра-та имѣ. Сега королевство-то има 4,339 кораби въ 325 х. тони¹⁾ и съ 29 хыляди матроси. А сега и пароходство-то отъ день на день ся развива, устроила іе телеграфи, скоро ще ся устрои и желѣзень пѣтъ отъ Пирей въ Аѣинѣ, и страна-та отъ день на день богатіе.

¹⁾ Една тона има до 850 оки.

КНИГИ

кои-то ся сж печатали въ Печатницѣ-тъ ни
и ся намирътъ за продажбѣ:

СКРАТЕНІЕ на ТУРСКА-ТА ИСТОРИЯ преведена, попълне-
на и издадена отъ П. Славейкова.

Цѣна-та ѿ іе 1 дванецъ.

КРАТКА СВЯЩЕННА ИСТОРИЯ преведена отъ Архимандри-
та Партениа Зографскій. Цѣна-та ѿ іе 5 гроша.

ЦВѢТОСЪБРАНІЕ Църковно-Славянскаго языка (СЛАВЯНСКА
ХРИСТОМАЛІЯ) издадена отъ Никифора П. Константинова.

ПЪРВА ХРАНА за здравіа чловѣчески умъ, прѣведена
отъ Иванъ П. Чичи, а печатана съ иждивеніе-то на родолюби-
вый-тъ Г-на Кара-Никола Ангелова.

Учебни книжки за дѣца-та, наредени и издадени отъ П. Р.
Славейкова:

КНИЖКА I. БУКВАРЬ. Цѣна-та му іе 1 грошъ.

1-та, 2-та, 3-та, 4-та, 5-та, 6-та, 7-та, 8-та и 9-та
КНИЖКА (Іаннуариа, Февруариа, Марта, Апридія и Маіа)
отъ БЛЪГАРСКИ-ТИ КНИЖИЦИ.

Подписка-та за спомоществованіе- то на Българскы-ти Книжици и на Българ. Книжнинѣ приіема ся отъ тыѣа лицъ...

Отъ Настояща на БЪЛГАРСКИ-ТИ КНИЖИЦИ
Г. Г. К. Мариновича и Павчевича въ Цариградъ.

Отъ Г. Пятели и Кесимова въ Трново.

» » Т. Х. Бойчова въ Шуменъ.

» » Братия Х. Петкови въ Русчукъ.

» » Сав. Т. Тамзенова въ Видинъ.

» » Радя Теодорова въ Силистрѣ.

» » Братия Георгиевичъ въ Варна.

» » А. Н. Каракашъ въ Свищовъ.

» » Димитра Трайкова въ Софія.

» » Господиня Данчева въ Сливенъ.

» » Ст. Арнаудова и сѣнь въ Габрово.

» » Георги Карловскій въ Тулча.

» » Неша Х. Матеѣва въ Едрене.

» » Доктора С. Т. Чомакова въ Пловдивъ.

» » Ст. Грубоглу въ Казанджѣ.

» » Иванча Стоѣнова въ Ескы-Заарѣ.

» » Христодула Чорбаджи въ Хаской.

» » Д. Х. Тулева въ Калотеръ.

» » Братия Х. Гюрови въ Самоковъ.

» » Дим. Янакѣева въ Дупница.

» » К. Фотинова въ Смирнѣ.

» » Хр. Георгиева въ Букурещъ.

» » Мих. Поповича въ Ибраила.

» » М. и А. Авраамовича въ Гюргево.

» » Евлогія Георгиева въ Галацъ.

» » Отца Архимандрита Наѣанаила Стоѣновича Начял-
ника на Добровецкѣй-тъ мѣнастирь въ Яшь.

» » Г. Шопова въ Измаилъ.

» » Николаѣа Хр. Палаузова и Ст. Тошговича въ Одессѣ.

» » Ат. Михайлова въ Виѣннѣ.